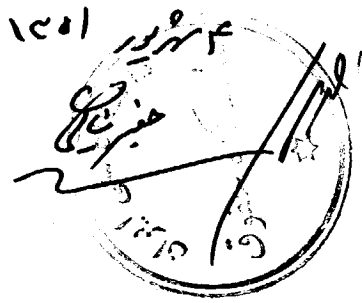

۲۵۲۳

بدرجه خوب پذیرفته شد

دانشگاه طبرستان

دانشکده حقوق

پایان نامه

برای دریافت نوب امتحان

مشاوران اداری

موضوع :

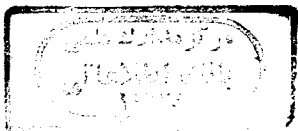
نقد سازمانهای کارگری و کارفرمایی در جمهوری وراثت کلمه

براهناترسی :

استاد ارجمند جناب آقای دکتر نیاسی

نگارش :

فلامونیا - منیری

باب اول

محل وقوع تاریخ کار

فصل اول

۱- تعریف کار

رابطه کار و تولید

رابطه کار با مابقی

الف - از نقطه نظر اقتصادی

ب - از نقطه نظر انسانی

۲ - تعریف کارگر

۳ - تعریف کارفرما

الف - کارفرمای متحرک

ب - کارفرمای مطلق

ج - کارفرمای محتاط

د - کارفرمای مرسد

فصل دوم

رئای و تأمین اقتصادی واجتماعی کارگر و کارفرما

بخش اول -

جمعیت فعال و معدوم اقتصادی

فصل سوم

مردم و نظامهای کار

تحرك نیروی کار

کار و تغییرات ساختاری آن

۸۸۲ ر ۳۳۱ ع ۱ نشر سازمانی کارگری دکا، زمستان ۱۳۵۰، شماره ۱۳۵۰

۲۵۲۲

حجم نیروی کار

عرضه کار در يك موسسه یا کارگاه

عرضه کار در يك منطقه

عرضه کار در يك رشته یا صنعت

عرضه کار در يك کشور

حسابیت عرضه کار در يك زمان کوتاه

بخش اول

تقاضای کار

تقاضای کار در يك موسسه

حسابیت تقاضای کار

فصل چهارم

=====

بیکاری و اشتغال

تعریف بیکاری

بخش اول

انواع بیکاری

۱- بیکاری اتفاقی

۲- ادواری و فصلی

۳- بیکاری داوطلبانه (خودخواسته)

۴- بیکاری جبری (ناخواسته)

بخش دوم

مقایده دانشمندان راجع به بیکاری

۱- نظریه مالتوس راجع به بیکاری

۲- نظریه ریکاردو راجع به بیکاری

۳- نظریه کارل مارکس راجع به بیکاری

بخش سوم

تدابیری که راجع به بیکاری اندیشیده اند .

اقدامات دولت راجع بیکاری

فصل پنجم

شرایط کار

۱- شرایط کار از جهت معنی

۲- کار زنان شوهر دار

۳- شرایط کار اتباع بیگانه

۲- شرایط کار از جهت صورت

مدت کار محدود

مدت کار نامحدود

تعهدات کارفرما

الف اجرای مقررات مربوط به ساعات و مدت کار

ب- اعطای مرخصی های قانونی

بخش اول

نقوهای مزد

۱- نظریه آدام اسمیت

۲- نظریه بیکاردو

۳- نظریه استوارت میل

۴- نظریه کارل مارکس

هـ- تعریف مزد

مزد مناسب

مزد تولیدی

مزد اجتنک‌های

مزد عمومی

مزد حقیقی

مزد اسمی

حد اقل مسزد

۱- از طریق دخالت دولت

۲- از طریق پیمان‌های دسته‌جمعی

الف- مشخصات يك فرمول مناسب برای پرداخت دستمزدها

۱- مشخصات روانی

۲- " اقتصادی

۳- " اجتماعی و انسانی

ب - فرمول‌های رایج برای دستمزدهای انفرادی

۱- دستور زمانی

۲- " مرتبط با بازده

روش تعیین‌شده مورد دستمزدها متفاوت متناسب با قطعیات کار

۱- روش‌های مختلف پرداخت دستمزدها

الف- يك جزء ثابت

ب- يك جزء متغیر

۲- دستمزدها توأم با پاداش و صرفه‌جویی از زمان کار

(روش هالسی) روش دستمزدهای دسته‌جمعی

۱- شرکت در افزایش قدرت تولیدی

۲- دستمزدهای دسته های مستقل

۳- دستمزدهای نسبی

۴- سهم کردن کارگران در سود کارخانجات

باب دوم

شناخت سازمانهای کارگری و کارفرمایی

۱- تعریف اتحادیه های کارگری

۲- اقسام اتحادیه های کارگری

فصل اول

تشکلات سندیکائی کارفرمایان

بخش اول - اتحادیه های کارفرمایی در فرانسه

بخش دوم - سندیکائی کارفرمایی در آمریکا

فصل دوم

تاریخچه نهضت اتحادیه های کارگری در انگلستان

فصل سوم

تاریخچه نهضت اتحادیه کارگری در فرانسه

فصل چهارم

تاریخچه نهضت اتحادیه کارگری در آمریکا

فصل پنجم

تاریخچه نهضت اتحادیه کارگری در ایران

باب سوم

نقش سازمانهای کارگری و کارفرمایی در تنظیم روابط کار

فصل اول - نقش اتحادیه های کارگری در تعیین مزد

۱- کاهش عرضه کار

۲- افزایش نرخ مزد

۳- انتقال منحنی تقاضا به سمت بالا

فصل دوم - نقش سازمانهای کارگری و کارفرمایی در بهبود روابط کار از زاویه

دایره حقوقی و سیاسی

بخش اول - وظایف اتحادیه های کارگری

بخش دوم - طرف تنظیم روابط کار از طریق سازمانهای کارگری و کارفرمایی از نقطه

نظر حقوقی

الف - پیمانهای دسته جمعی

فصل سوم - نقش سندیکاها در تامین اجتماعی

فصل چهارم - هدف سازمانهای کارگری

۱- مسئله دستمزدها

الف مزد بد و مزد خوب

۲- مسئله بهتر ساختن شرایط کار

۳- مسئله ساعات کار

بخش اول - اسبب فعالیتهای سندیکائی ایران در پیشرفت صنایع

۱
—
پسنام خدا

مقدمه :

بحث و تحقیق درباره حقوق کار که خود شعبه‌های نظام اجتماعی است در کشور ما تقریباً گام‌های اولیه را بر میدارد و هنوز آنطور که باید و شاید همگانی نشده و تقریباً "در مرحله کودکی و حتی جنین است". نگارنده و یاری‌های این امر وظیفه یافته که برای تدوین رساله خود به بحث و تحقیق در امور اقتصادی کارگر و کارفرما پرداخته است. بدامان کتب و نشریات فارسی شده و طی تعداد کثیری که در میان نگارنده در مراجع مخصوص کار بوده اند، انگشت شمار می‌باشد و در چهار مسائل کارگری و کارفرمایی کتاب کاملی تدوین نشده و نیاز چهارم می‌باشند. مقصود خود را در کتاب‌های خارجی به‌یادیم.

مسئله ای که در این رساله مورد تحقیق قرار گرفته یعنی نقش سازمان‌های کارگری و کارفرمایی در بهبود روابط کار در کشور ما تقریباً "موضوعی است تازه و چراغ سبزه‌مان گفته که بعد از فراوان گذشتن اصول انقلاب سده پنجاه نهمان شاهنشاهی ایران بهر در زندگی کارگران نیز تحول تازه‌ای بوجود آمده و مسائل بسیار دشوارتری نصیب آن شده و پیشرفت. این رساله که بارها در امتحان استاد ارجمند جناب آقای دکتر نیکنی تدوین کرده‌ام و چنانکه در فهرست آن مشاهده می‌گردد به سه باب و هفتاد و پنج فصل تقسیم گشته است.

باب اول آن به مقدمات کلی راجع به تحول و تطور تاریخ کار بوده و آنگاه در اصول محدودی راجع به کار کارگر و کارفرما عرضه و تقاضای کار و شرایط کار و مزد سخن به میان آمده که به عقیده نگارنده برای بحث در پیداایی و روابط کارگر و کارفرما وجود آمدن نهفتن‌های مختلفه کارگران بحث آن لازم و ضروری است.

در باب دوم این رساله جنبش‌های کارگران و اتحادیه‌های کارگری کشورهای مختلف از جمله کشورهای خودمان (ایران) ذکر گردیده و همچنین در باب سوم این مقاله نقش سازمانی کارگری و کارفرمایی در تنظیم روابط کار مورد بحث قرار گرفته است.

در بدو امر نگارنده بر آن بود که توانمندی کار و مشکلات کارگری و ادراک ایران مختلا " بود به حد
 قرار دهد و آن از آنجا که تاریخچه و اتحادیه های کارگری و کارفرمایان سایر کشورها مختصرا " بیان شده
 در مورد ایران نیز فقط تاریخچه ویدایان مند یگانها اکتفا کردیم .
 امید است که این مختصر بتواند مورد توجه استادان بزرگوار که شاکرد مکتب ایشان بوده ام قرار
 گیرد و همچنین مقدمه ای در تخصصات و تحقیقات بعدی نگارنده در این زمینه باشد .

روابط کار و اختلاعات ناشی از کار

نظری به تاریخ تحول و تطور کار

بشر همواره بصورت اجتماع و جمع بوده و هیچگاه نمیتوانم افراد انسانی و دیدم معای ناشی از آنرا مورد مطالعه قرار دهم مگر اینکه آنها را مجتعا در نظر آوریم چه نه تنها اعمال و رفتار واحساسات انسانی در حالت انفراد مورد توجه نمیشاند بلکه جامعه شناسان هم نتوانسته اند بشر مجرد و تنه را اثبات نمایند .

در هر حال همواره مطالعات و بررسیهای مادرانه انسان با پیشی در يك واحد اجتماعی بصورت دسته جمعی باشد . چه بسا ممکن است و اغلب هم همینطور است که خواص و دیدم های ناشی از يك اجتماع خاصیت فرد فرد افراد آن نبوده و این نکته غیر قابل انکار است که بشر از بدو خلقت تا کنون همواره يك مسیر تکامل و ترقی را پیموده .

جامعه انسانی همیشه در حال تغییر و تبدیل است حوادثی بوجود میآید دگرگین میشود . از این مبرود و حوادث دیگری جانسین آن میگردد .

يك نظر اجمالی بتاریخ بشر در طی قرون اعصار ما را از آوردن دلیل و برهان بر صحت مدعای خود بی نیاز میسازد . اکنون يك يك صفحات تاریخ بشر را ورق میزنیم و تحولات جهانی و ارتقاء و تکامل جوامع انسانی را بطور خلاصه از نظر میگردانیم .

تدن همیشه در جهان وجود داشته ولی در زمانهای مختلفه تجلیات آن مختلف بوده است . بشر اولیه و غارنشین در مقابل طبیعت خود را محتاج بدفاع میدید و برای مصون بودن از سردی و گرمی احتیاج بلباس داشت و برای مد جوع از آنچه که طبیعت در اختیار او گذارده بود استفاده میکرد . رفته رفته بفکر ساختن ابزار و تهیه وسائل چه برای پوشش و مد جوع و چه برای دفاع از حیوانات خود شد .

کم کم به نیروها و تکنونات طبیعت نیاز پی بود و ابتدا توانست آتش را اختراع کند و منبع اولیه

تولید نیرو برای اوجوب محسوب می‌شود. سالها می‌گذشت و شهرهای بحرکت در آوردن ابزارآلات کسار خود از نیروی بازوی خوشبختی استفاده نمی‌نمود.

در قرون وسطی فرزندان آدم توانستند که نیروی آب و باد را به خدمت خود گمارند آبیابهای بادی و آبی تا مهس نمودند و از این نیروی لایزال طبیعی برای بهتر ساختن زندگانی خود استعانت جستند و در راه اندیشه های دور و راز خود توفیق بیشتری بدست آوردند. بهوازات این تحولات صنعتی و اختراعات تازه وضع اقتصادی بشر نیز تغییر و تکامل می‌یافت. در ابتدا اقتصاد خانوادگی وجود داشت یعنی افراد یک خانواده برای احتیاجات خود دست به کار می‌زدند. غذا و پوشاک و مسکن خود را تا مهس می‌نمودند رئیس خانواده بر کلیه اعضا این واحد ریاست داشت و همه عملیات تحت نظر او انجام می‌یافت تا گفته نماند که فلان مردگان نیز در اقتصاد خانوادگی نقش بزرگی داشتند.

پس از این مرحله بشر در مسیر تکامل خود به اقتصاد روستائی می‌رسد که از جهات بسیاری با اقتصاد خانوادگی شباهت دارد. این نوع اقتصاد در طی قرون وسطی تقریباً در همه جای اروپا دیده می‌شود که بخصوص در دوره طوک الوطیوائی این قسم اقتصاد بسیار چشم می‌خورد. در این مهس افرادی که تابع یک رئیس یا ارباب می‌باشند فرآورده های خود را تهیه کرده و این محصولات که بر طبق احتیاجات اهالی ده و محل می‌باشند بر نظر میسرور یا ارباب توزیع محصولات بحمل می‌آید رفته رفته عاقل تازه ای در اقتصاد بشر بوجود آمد و آن بازار بود که اقتصاد خانوادگی و روستائی را در گروین ساخت. بسیاری از افسراد محصولی بیش از آنچه مورد نیازشان بود می‌ساختند و در عوض خواستار محصولات دیگری بودند و این احتیاج طبیعی خود باعث مبادله و معاوضه کالاها می‌باشند و بناچار بازار اقتصادی را بوجود می‌آورد. در آن زمان که کار بازارها بالا گرفت و تجارت رونق یافت اقتصاد شهری بدید آمد. در این نوع اقتصاد کارگران مشخص در هر فن کارگاههای در نقاط مختلف شهر بوجود آوردند و مخصوصاً در اروپای قرون وسطی پیدا شدن کارگاهها مقارن تشکیل دسته های عسفی و اجتماعات کارگری مخصوص بود این اصناف دارای تشکیلات مخصوصی بودند و ورود اشخاص بیگانه بآن ممنوع بود. برای وارشدن بآنها شرایط معینی موجود بود. این تشکیلات در اواخر قرن شانزدهم در شهرها قدرت فراوانی کسب کردند و رفته رفته

قدرت آنها بدانجا رسیده که توانستند قوانین و مقرراتی وضع نمایند . از صفات بارز اقتصاد شهری
اول تولید بمقدار کم و دنیاشانی ثبات و عدم تغییر کارکرد و محصول کار بود .

در قرون وسطی میتوان گفت تاحدی صنعت و تجارت تکامل و تنوفی یافته است . هنگام این تحولات
اقتصادی و صنعتی تمدن روحانی بشر نیز در مرتبه و تعالی بود بلکه میتوان گفت در این رشته تحولات
بسیار شگرفی نصیب انسان شده بود . فلاسفه و حکما میدان وسیعی برای تتبع و تفکرات خویش
داشتند و امروزه آثار و نوشته های یونان باستان شاهد بر این ادعا میباشد . ولی این عقاید و افکار
کمتر با واقع بینی و حقیقت جوئی توأم بود اندیشه آدمیان با توهمات و خرافات پرگشته بینوائی و نشان
روزگاری خود را به نیروهای فوق انسانی نسبت میدادند هنوز طبیعت نامرمان و قول آما بر بشر
حکم فرمائی میکرد و انسان موجودی ثانوی و بیچاره در دست قوای طبیعی بنام معرفت . مصنوعات
دست بشر بسیار ساده بود اگرچه از قدرت باو و آب استفاده های شایان میبرد ولی مهار کردن این
نیروهای مغرب کار آسانی نبود و بشر بهتر از آن میدانست که از قدرت بازوان خود با نیروی حیوانات
دیگر استفاده میبرد . در این حال روشن است که کارگر و کارفرما سرمایه و کار ابزار و آلات کار و نیروی
مولده سرحد قابل اختراق ندارد . همه دارای یک مفهوم و مصداق هستند کارگر و کارفرما یکی است
سرمایه و کار هم دیگر جدا نیست صاحب یک کارگاه کوچک خود کارگری ساده است و هیچگونه
امتیاز و اختلاف طبقاتی بین او و کارگرش موجود نیست همه به هنگام چاشت و شام به یک سفره -
مینشند و خواسته ها و آرزوهای مشترکی دارند و اصلا در این نوع اقتصاد کارگر و کارفرما مفهوم امروزی
رانندارد . در این رژیم بیکاری کارگران را نمیدیدند و در صورتیکه کارگری اخراج شود میتواند در
کارگاه دیگری کاری برای خود بیابد . مسئله اقتصاب به پهرانبهای اقتصادی جنگ طبقاتی صلح
اجتماعی هیچگاه مورد بحث و از مسائل بنیونج نبوده ولی این وضع پایدار نماند و وضعی بوجود آمد
که طومار همه گذشته ها را در هم پیچید .

قرن ۱۸ در آستانه فانی شدن بود که تحولات عجیب و شگرفی در جهان بوجود آمد . منشاء این
همه دگرگونی یکی از قوای طبیعی بود که بشر توانسته بود بر آن دست یابد . حوالی سال ۱۷۴۰ بود

جهت وات انگلیسی توانست نیروی بخار را بشناسد و در سال ۱۸۷۰ موفق شد که اولین دستگاه -

پسندگی را به وسیله ماشین بخار به حرکت آورد .

این تحولی را که در اواخر قرن ۱۸ در طرز تولید حاصل شد انقلاب صنعتی مینامند . در این موقع

بود که همسر توانست از اختراعات و اکتشافات علمی که در سده ۱۷ و قبل از آن کرده بود بخوبی در -

صنعت استفاده نمایند . این تحول صنعتی عجیب در جمیع کشورها تأثیرات فراوانی کرده است

و جای آن دارد که در فصل جداگانه ای از چگونگی و اثرات و نتایج آن سخن گفته شود .

بهره‌گیری

کلیات

کار - کارگر - کارفرما

د

۱- تعریف کار - عبارت از تلاش جسمی و معنوی انسان برای نیل به مقصد و منظور معینی بدین
نوعه به کیفیت و لذت حاصل از انجام بعضی از کوششها . در فرین و اصرار گذشته دانشمندان
به تلاش جسمی توجه بیشتری داشتند و به فعالیت ها و کوششهای فکری و معنوی توجهی نمیگرد
در حالیکه اکثر نویسندگان عصر حاضر معتقدند که تعریف علمی کار با پستی شامل کوششهای مادی و
معنوی بشود . البته باید گفت منبعی جدی در بهمان اندازه نیروی عقلانی لازم دارد که به منفر
و ابتکار محتاج است زیرا انسان باید نیروهای تولیدی را راهنمایی و هدایت نماید .
اصولا کار بتلاش انسان اطلاق میشود و توجهی بکوشش حیوانات نمیگردد . ولی عده ای از
نویسندگان از جمله آدام اسمیت در کتاب ثروت ملل در تعریف کار تلاش حیوانات نیز توجهی
نموده است .

بنظر بنده انسان وقتی از کار خود عاجز میماند تازه متوسل به حیوان میشود مثل انجام کارهای ک
کشاورزی در بیشتر نقاط کشور خودمان .

اقتصاد دان اسکاتلندی جان رامس که دنباله رو اقتصاد آدام اسمیت بوده معتقد است نباید
فرضی بین کار انسان و حیوان ماشین . طبیعت گذارده شود . او در تعریف کار چنین اشعار میدهد
هر عملی که مقصد آدم را تامین کند کار است . ام از اینکه آنرا آدم یا حیوان یا ماشین انجام دهد .
ولی این تعریف گاهی آدم را مشتبه و امیدارد زیرا اغلب اقتصاد دانان اصطلاح کار را مخصوص
تلاش انسان نامید اند . من جمله استانیلی جونز انگلیسی میگوید کار باید توأم با الم و زنج باشد
و هر کار که توأم با زنج و الم بوده و منظور نفع آتی باشد کار است .

امروزه تعریف کار نسبت به تلاش و الم و زنج آویز منطقی نبوده و تعریفی که اصولا از کارنده پیشتر

نفع آتی است و صرف نظر از اینکه کار منفع آور باشد یا ملالت بار .

فنیوکراتها کار کشاورزی را مملکت میدانستند و کار بازرگانی را کار تولیدی نمیدانستند همچنین آدم اسمیت نیز تصور میکرد که کار یک مستخدم با پیشخدمت کار تولیدی نیست بنا بر این هرتلاشی که حاجتی را ارفاء نماید یا فایده ای را موجب شود باید کار محسوب گردد. خواه کار یک هنرمند قاضی، زارع، راننده و غیره باشد. شارل فوریه سوسیالیست و اقتصاددان معروف فرانسوی عقیده دارد که باید دل انگیز و جذاب باشد اکثریت مردم بالا اجبار و روی نیازهایی که دارند بانجا کار مبادرت مینمایند در حالیکه کار را باید با آسودگی خاطر و نشاط کافی انجام داد. بدین ترتیب کار برای کارگر توأم با لذت بوده و امری مطلوب برای او باشد.

رابطه کار و تولید اهمیت تقسیم کار و رابطه کارگر با ماشین در تولید توسط توسعه صنایع در زمان حاضر برای هیچ فردی پوشیده نیست.

تقسیم کار تقسیم کار منظور تخصص هر یک از کارگران در رشته ای از کار عمل میآید و این تقسیم کار از زمان افلاطون و هرودت وجود داشته است. در جوامع اولیه کارگرها از لحاظ جنس، وضع طبیعت و غیره.

بین فوالتهای مختلف اقتصادی تقسیم میشدند و در نتیجه در قرن ۱۸ به علت بوجود آمدن صنایع بزرگ در انگلستان مسئله تقسیم کار مورد توجه بیشتری قرار گرفت بطوریکه آدام اسمیت در کتاب ثروت ملل از کارخانه سنجاق سازی یاد میکند که در آنجا کار به ۱۸ نوع تقسیم گردیده و هر یک از آنها بدست کارگر متخصص برده شده است.

رابطه کار با ماشین بقول آندره زیگورید — شاید بتوان عصر حاضر را زمان ماشین نامگذاری کرد — چنانکه اعمار قبل هر یک بنام عصر آهن یا عصر حجر و غیره نامگذاری میشد در زمان حاضر نیز ماشین در گرداندن چرخهای مملکت مداخله دارد. رابطه کار با ماشین را از دو نقطه نظر میتوان مورد مطالعه قرار داد.

الف - از نقطه نظر اقتصادی — بین کارگر و ماشین رابطه تکمیلی و جانشین شدن وجود دارد بطوریکه گاهی ماشین کار انسان را تکمیل نمود و گاهی خود جانشین آن میگردد. چنانکه در قرن ۲۰ کارگر و ماشین